

ROMEN PUERTOLAS

Izuzetno putovanje jednog Fakira

Prevela Svetlana Nešić

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2014.

*Leu i Evi, mojim najboljim delima.
Patrisiji, mom najlepšem putovanju.*

*Iskreno verujem da je zemlja okrugla,
I to iz jednog jedinog razloga.
Pošto prođemo ceo svet,
Jedino što iskreno želimo jeste da se vratimo kući.*
Orelsan

Srce je pomalo nalik velikom ormaru.
Adžatašatru Lavaš Patel

FRANCUSKA

Prvo što je, stigavši u Francusku, rekao Indijac Adžatašatru Lavaš Patel bila je jedna švedska reč. Da čovek ne poveruje!

Ikea.

Eto šta je promumlao.

Rekavši ovo, zatvorio je vrata starog crvenog mercedesa, naslonio ruke na svilena kolena i bio strpljiv poput lepo vas-pitanog deteta.

Dok je prostirka od drvenih kuglica pucketala na njegovom sedištu, taksista se okrenuo ka svojoj mušteriji jer nije bio baš siguran da je dobro razumeo šta ovaj hoće.

Na zadnjem sedištu vozila video je čoveka srednjih godina, visokog, suvog i čvornovatog poput drveta, i lica koje se činilo još tamnijim zbog ogromnih brkova. Obrazi su mu bili išarani sitnim rupicama, koje su obično posledica akni. Imao je mnogo minduša u ušima i usnama, kao da je želeo da može da ih zatvori poput rajsferšlusa posle upotrebe. *Hm, kako lepa ideja!* – pomislio je Gistav Palurd, koji je u ovome video neverovatan lek protiv neprestanog torokanja svoje žene.

Sjajno, sivo, svileno odelo ovog čoveka, njegova crvena kravata, koju se nije ni pomučio da lepo veže, već ju je samo prikačio iglom, i bela košulja – sve je to bilo veoma izgužvano, što je svedočilo da je više sati proveo u avionu. Začudo, nije imao prtljag.

Mora biti da je Hindus ili je pak preživeo neku povredu glave, pomislio je taksista kada je video turban. Sve više je bio ubeđen da je Hindus pošto je opazio tamno lice koje su krasili ogromni brkovi.

„Ikea?“

„Ikea“, ponovio je Indijac odugovlačeći poslednji vokal.

„Koja tačno? Ufff, *what* Ikea?“ mucao je Gistav, koji se osećao kao riba na suvom dok je govorio engleski.

Putnik slegnu ramenima kao da ga nije bilo briga koja tačno. „Samikea“, ponovio je, „nebitnkonakjtibleodgovratznštsparižnin.“ To je bilo skoro sve što je taksista čuo, niz nerazumnog šuštanja tvrdih suglasnika. Bilo to šuštanje ili ne, za trideset godina rada u Taksi gigantu, ovo je bio prvi put da neki putnik koji samo što je sišao s Terminala 2-C Aerodroma *Šarl de Gol* hoće da ide u prodavnicu nameštaja. Nije mu bilo baš najjasnije, jer koliko se seća, nije čuo da je Ikea otvorila i lacinac hotela.

Gistav se susretao s raznim zahtevima, ali ovaj je bio najčudniji. Ako je taj tip ovde stvarno došao iz Indije, i za to potrošio čitavo malo bogatstvo i proveo osam sati u avionu, i sve to samo da bi kupio police *Bili* ili fotelju *Poeng* – svaka mu čast!

Stvarno neverovatno! Ovaj susret valja zapisati u knjigu utisaka, i to između Demisa Rusosa i Salmana Ruždija, koji su mu ukazali čast time što su smestili svoje počasne zadnjice u

njegov taksi, na zadnjem sedištu s leopard-dezenom, i svakako ne sme da zaboravi da ovo ispriča ženi tokom večere. Pošto obično nije imao ništa zanimljivo da kaže, ona je bila ta koja nikad nije ćutala, i čija mesnata usta još nisu bila opremljena genijalnim indijskim rajsferšlusom, dok je za to vreme njihova ćerka slala polupismene poruke svojim drugovima, koji skoro i da ne znaju da čitaju. To će se malo promeniti, bar večeras.

„OK!“

Taksista Rom, koji je poslednja tri vikenda proveo sa svojim damama vukući se tamo-amo po hodnicima švedske plavo-žute radnje kako bi opremio novi porodični karavan, dobro je znao da je najbliža Ikeina prodavnica ona nadomak Roasija, na severu Pariza, na samo 8,25 evra odatle. Ali taksista se ipak odlučio za onu na drugom kraju grada, u Tjeu, na jugu Pariza, a to je bilo otprilike 45 minuta vožnje. Na kraju krajeva, putnik je tražio Ikeu, svejedno koju. Sudeći po njegovom lepom svilenom odelu i kravati reklo bi se da je neki indijski industrijalac. Šta je za njega nekoliko desetina evra, zar ne?

Gistav je na brzinu izračunao koliko će mu vožnja doneti para i, zadovoljan sobom, protrljao ruke. Zatim je upalio taksimetar i krenuo. U svakom slučaju, dan je počeo prilično dobro.

Adžatašatru Lavaš (na francuskom se izgovara slično kao *J'attache ta charrue, la vache**), fakir po zanimanju, rešio je da njegovo prvo putovanje u Evropu bude tajno. Za ovu priliku odlučio je da svoju uniformu, suknju koja je ličila na ogromnu pelenu, zameni sjajnim svilenim odelom i kravatom koju je uzeo u zamenu za parče hleba od Džamala (izgovara se kao *Jai mal***). To je jedan starac u selu koji je u svojoj mladosti reklamirao poznatu marku šampona, i koji i dan-danas neguje svoje sede lokne.

Indijac se potajno nadao da će ljudi misliti da je on neki indijski industrijalac ako promeni svoju uobičajenu odeću. U odelu je bio cela dva dana, koliko je trajao njegov put. Čak nije poneo ni nešto udobno, što je normalno za put autobusom od tri sata i avionom od osam sati i petnaest minuta, na primer trenerku ili papuče. Pravio se da nije ono što je zaista bio, ali to njemu nije bio problem, ipak je on fakir. Samo je iz verskih razloga zadržao turban. Ispod njega je neprestano

* Fr. *Stavio sam ti plug, kravo.* (Prim. prev.)

** Fr. *Boli me.* (Prim. prev.)

štrčala kosa koja je sigurno bila dugačka oko četrdesetak centimetara i bila stanište za oko trideset hiljada živih bića, različitih mikroba i vaši.

Ulazeći u taksi tog dana, Adžatašatru (izgovara se kao *Achète un chat roux*^{*}) odmah je primetio da je njegovo neobično odelo ostavilo utisak na Evropljanina, uprkos kravati koju ni on ni njegov rođak nisu znali da vežu, čak ni posle svih jasnih, ali isprekidanih uputstava drhtavog Džamala, i koju su na kraju samo prikačili zihernadlom. Ona je ipak ostala neopažen detalj u svoj ostaloj eleganciji.

Francuz je bacio pogled na retrovizor, ali to nije bilo dovoljno da osmotri tu lepotu, tako da je morao da se vrati na svoje mesto, pa je okrenuo glavu kako bi mu se divio i skoro da je položio vrat.

„Ikea?“

„Ikeaaa.“

„Koja tačno? Ufff... *What Ikea?*“, promućao je vozač, osećajući se kao (sveta) krava na klizalištu.

„*Just Ikea. Dosn't matter. The one that better suits you. You're the Parisian.*“^{**}

Vozač, smejući se, protrlja ruke i krenu.

Progutao je mamac, pomislio je zadovoljno Adžatašatru (izgovara se slično kao *J'ai un tas de shorts à trous*^{***}). Njegov nov izgled savršeno je ispunio svoj cilj. Uz malo sreće i ako ne bude mnogo govorio, možda će ljudi misliti da je odavde.

* Fr. *Kupujem riđu mačku.* (Prim. prev.)

** Engl. *Samo Ikea. Nije bitno. U onu koja ti najviše odgovara. Ti si Parižanin.* (Prim. prev.)

*** Fr. *Imam gomilu rupa na pantalonama.* (Prim. prev.)

Adžatašatru je bio veoma poznat u celom Radžastanu po gutanju lažnih mačeva i srče od šećernog stakla, po nabadanju eksera koji su već bili namešteni na njegovoj ruci, i po mnoštvu drugih obmana za koje su znali samo njegovi rođaci i koje je predstavljao kao magične moći da bi obmanjivao naivne ljude.

Pošto je naš fakir morao da plati vožnju, koja je koštala tačno 98,45 evra, nemarno je pružio vozaču jednu novčanicu i rekao mu da može da zadrži kusur. To je bila lažna novčanica od sto evra, odštampana samo s jedne strane, a uz to i jedini novac koji je poneo na putovanje.

U trenutku kada je ovaj stavljao novac u novčanik, Adžatašatru je pokazao kažiprstom na ogromna žuta slova I K E A, koja su upečatljivo bleštala na plavoj zgradi. Rom je gledao gore taman toliko koliko je njegovoj mušteriji trebalo da izvuče, skoro odmah, zelenu novčanicu koja je bila privezana elastičnim koncem za mali prst. Za desetak sekundi, novac se ponovo našao kod svog pravog vlasnika.

„Držite, evo broj moje agencije, u slučaju da vam zatreba prevoz nazad. Imamo čak i kombije ako budete pretrpani. Prevo-

zimo i nameštaj tamo gde treba, bez ikakvih problema, verujte mi“, dobacio je vozač, verujući da je novčanica na sigurnom.

Nikad nije saznao da li je Indijac išta od ovoga razumeo. Preturao je po pregradi i na kraju našao jedino karticu na kojoj je bila flamenko plesačica koja se hladi lepezom naslonjena na taksi. Dao mu ju je.

„*Merci*“, rekao je stranac na francuskom.

Nakon što je crveni mercedes nestao, i to bez mađioničara, kao što su nestajali i indijski slonovi s malim ušima, Adžatašatru je stavio karticu u džep, i pošto je ovde došao s razlogom, počeo je pažljivo da promatra ogromnu radnju.

Ikea je 2009. godine odustala od otvaranja prve radnje u Indiji jer su tamošnje vlasti nalagale švedskim poslodavcima da dele upravu s indijskim direktorima, štaviše, da budu većinski vlasnici, što je naljutilo severnog giganta. Oni nikad neće hteti ni sa kim da dele svoj rudnik zlata, a naročito ne s brkatim krotiteljima zmija, koji slušaju kič muziku.

Uporedo s ovim, vodeći lider u proizvodnji nameštaja potvrdio je učešće u Unicefovoju akciji protiv rada i iskorišćavanja dece. Taj projekat, koji je obuhvatao oko petsto sela na severu Indije doneo je otvaranje više zdravstvenih centara, javnih kuhinja i škola u celom regionu.

Tu je bila i jedna od škola u koju je Adžatašatru došao nakon što je bio izbačen, uz buku i sramotu, odmah posle prve nedelje rada, sa dvora maharadže Legroa Singa Lea (izgovara se kao *Le gros cinglé**), gde je radio kao fakir zabavljač. Bio je

* Fr. *Veliki ludak*. (Prim. prev.)

te nesreće da je ukrao parče hleba sa susamom, margarin i dva grozda. Bio je te nesreće da je bio gladan.

Za kaznu su mu najpre obrijali brkove, što je samo po sebi već bila dovoljna kazna (iako ga je to učinilo mlađim), zatim su mu predložili da izabere između toga da ide da podučava decu u školama protiv krađe i razbojništva, ili da mu odseku desnu ruku. Na kraju krajeva, fakir se ne plaši ni bola ni smrti...

Na veliko iznenađenje svoje publike, koja je bila navikla na razne vrste sakaćenja (igle u rukama, viljuške u obrazima, sablje u stomaku), Adžatašatru je odbio da mu seku ruku i prihvatio prvu ponudu.

„Izvinite gospodine, koliko je sati?“

Indijac poskoči. Jedan četrdesetogodišnjak u trenerci i papučama, s kolicima u kojima je bilo desetine kutija, jedva zastanu ispred njega. Samo bi prvak u tetrisu ili možda psihopata mogli da se snađu s toliko kutija.

Adžatašatruu je ovo pitanje zvučalo nešto kao: *Izvntegospodneklkoesti*.

Ukratko, ništa nije razumeo i nije mogao ništa drugo da odgovorio osim: „WHAT?“

Videvši da je naleteo na stranca, čovek je pokazao kažiprstom zglob na levoj ruci. Fakir je odmah razumeo šta je ovaj hteo i podiže glavu prema nebu, ali pošto je naučio da računa vreme prema indijskom suncu, rekao mu je vreme sa kašnjenjem od 3 sata i 30 minuta. Njegov sagovornik, koji je bolje razumeo engleski nego što ga je pričao, odmah je pomislio da je strašno zakasnio da pokupi decu za popodnevnu pauzu i brzo se uputio ka svom automobilu.

Gledajući kako ljudi ulaze i izlaze iz prodavnice, primetio je da je malo mušterija, odnosno ljudi, obučenih kao on – u odelo od sjajne svile. Još manje da je neko nosio turban. Ipak se nije dobro prerusio. Nadao se da ovo neće pokvariti njegov plan. Trenerka i papuče bi bolje poslužile. Po povratku, pričaće o ovome sa svojim rođakom Džamlidanupom (izgovara se slično kao *J'aime le Dan'Up**). On je bio taj koji je insistirao da se ovako obuče.

Adžatašatru je za trenutak posmatrao staklena vrata koja su se otvarala i zatvarala pred njim. Sve što je znao o modernom svetu bilo je ono što je video u holivudskim i bolivudskim filmovima kod majke Siring (rimuje se sa *Seringue***, odnosno *The Ring* ako ste anglofil), koja ga je usvojila. Isto tako je bio iznenađen da su svi ovi izumi, koje je on smatrao prekrasnim dostignućima tehnike, za Evropljane bile uobičajene, dosadne, svakodnevnne stvari na koje oni više i ne obraćaju pažnju. Kad bi postojalo ovako nešto u Kišanjoguru (otprilike kao *Quiche au yoghourt****), on bi se divio staklenim vratima tog hrama tehnologije, svaki put sa istim emocijama. Francuzi su razmažena deca.

„Sva napredna tehnologija nimalo se ne razlikuje od magije“, ovo mu je jednom prilikom rekao neki engleski avanturista dok mu je pokazivao upaljač. Bilo je to kada je imao deset godina i kada nije bilo nikakvog vidljivog napretka u njegovom selu. U početku dete nije razumelo. „Ovo u stvari znači da stvari koje su meni uobičajene tebi mogu biti poput magije, i sve to zavisi

* Fr. *Volim danup* (marka jogurta). (Prim. lekt.)

** Fr. *Špric*. (Prim. prev.)

*** Fr. *Kiš sa jogurtom*. (Prim. prev.)

od tehnološkog napretka društva u kojem ti odrastaš“, objasnio mu je čovek. Tada su male iskre počele da prskaju na strančevom palcu, a onda su oživele plavi plamen, topao i sjajan. Pre nego što je stranac otišao, dao mu je na poklon upaljač, ali da mu zauzvrat učini nešto neobično, a šta je učinio, reći ćemo malo kasnije. On mu je dao taj mali magični predmet, koji je još uvek bio nepoznat u selu na kraju pustinje Tar, sa kojim je Adžatašatru unapredio svoje prve trikove i zbog kojeg je želja da jednog dana postane fakir sve više rasla.

Takvo slično i neobično osećanje osetio je juče kada je seo u avion. Ovo putovanje bilo je neverovatno iskustvo za njega, jer se nikada nije mnogo udaljavo od (svete) zemlje, osim ono malo, sa izumom koji je vešto skrivao ispod zadnjice i koji mu je omogućavao razne javne levitacije, a to bi bilo otprilike oko dvadesetak centimetara, ako je sve išlo kao podmazano. Veći deo večeri proveo je gledajući kroz prozor otvorenih usta.

Najzad, pošto se nagledao ulaznih vrata, Indijac je odlučio da uđe.

Kakav paradoks! – pomislio je, ugledavši dečju igraonicu u holu.

Ikea je napravila tolike škole i centre za siročice u Indiji, a još nije otvorila nijednu prodavnicu nameštaja!

Ovo ga je podsetilo na to da je putovao više od deset sati, autobusom i avionom, samo da bi došao ovde i da mu nije ostalo još mnogo vremena da ostvari svoju nameru. Njegov avion leti sutra. Ubrzao je i popeo se na ogromne stepenice prekrivene plavim linoleumom, koje su vodile na gornji sprat.